Giving White Paper

שיתופים
לקידום החברה האזרחית
Sheatufim The Israel Center for Civil Society

Giving White Paper
נייר עמדה בנושא קידום תרבות הנתינה,
שפורסם בידי ממשלת בריטניה בשנת 2011

נייר עמדה זה, שנכתב בידי משרד הקבינט הבריטי ופורסם במאי 2011, נועד למעשה להציג את כל פעילויותיה של ממשלת בריטניה המיועדות לקידום תחום הנתינה בשנים 2011-2012. תרבות הנתינה בבריטניה מפותחת למדי, אך הממשלה לא מסתפקת בכך, מתוך הבנה כי קידום פעילויות נתינה יוכל לקדם עוד יותר את החברה, ושמוטב לתמוך ביוזמות נתינה קיימות במקום לבלום אותן.
לצורך כתיבת הדוח ערכה הממשלה התייעצות ארוכה עם יועצים ומומחים, ושיתפה את כל משרדיה כדי לקדם יוזמה זו. בדוח מושם דגש רב על הנושאים הבאים:

- שיפור תשתיות נתינה
- שימוש בטכנולוגיה כדי להפוך את הנתינה לנגישה יותר
- שימוש במאגרי נתונים כדי להפוך את הנתינה לקלה יותר

הממשלה מזמינה את הציבור הבריטי להציע הצעות לשיפור עבור כל יוזמה ויוזמה המוצגת בנייר העמדה, מתוך מטרה לשמוע את האנשים עצמם העוסקים בנתינה ולהפוך את פעילותה למחוברת לשטח ככל הניתן.
נייר עמדה זה מהווה דוגמה מצוינת ליכולתה של ממשלה לקדם את הפעילות הפילנתרופית שמושרשת בחברה, לעשות זאת בצורה כוללת ומתקדמת ותוך שיתוף מלא עם גורמים בחברה האזרחית עצמה.

תקציר מנהלים

בנייר עמדה זה ממשלת בריטניה מתחייבת להשיג את כל המטרות המוצהרות להלן בתוך שנתיים, ומכריזה על ועידת פסגה שתתקיים בשנת 2012 ושבה ייבחנו הדרכים הטובות ביותר להוצאה לפועל של התמיכה ביוזמות המוצגות. בנוסף, ממשלת בריטניה **מתחייבת להשקיע מעל ל-40 מיליון פאונד** ביוזמות התנדבות ובפעילויות נתינה בשנתיים שלאחר פרסום נייר העמדה. היא מתחייבת לתמוך במודלים שיאפשרו נתינה נגישה יותר ומזמינה יותר, ולתמוך בצורה יעילה יותר בעמותות ובקבוצות מתנדבים ברמת הקהילה. חברי הממשלה בטוחים שהפעילויות הללו יעודדו פעילות חברתית בהיקף רחב יותר בשכונות שבהן אוכלוסיות נזקקות.
מטרות הנתינה העיקריות המוצגות בנייר העמדה הן:

הפיכת הנתינה לנגישה יותר:

- הטמעת הנתינה כהרגל בחיי היומיום, למשל באמצעות תרומה הניתנת בעת משיכת מזומן במכונות כספומט.
- שיתוף מידע בשיטות מתקדמות, למשל על ידי תמיכה באתרים מובילים בתחום הפילנתרופיה או קידום טכנולוגיות נתינה באמצעות הטלפון הנייד.
- הסרת מחסומי נתינה, כגון הפחתת הבירוקרטיה הכרוכה בנתינה והגדלת הסכום המוקדש בתקציב המדינה לתחום הפילנתרופיה.

הפיכת הנתינה למחייבת יותר על ידי:

- תמריצי מס חדשים – הפחתת מסי ירושה, סיפוק ייעוץ לגבי הקלות מס נוספות.
- מודלים חדשים של הדדיות – תמיכה במודלים שיעודדו אנשים לתת יותר, בכך שיגדילו את תחושת ההדדיות בקהילות.
- השוואת סכומי תרומות – במטרה לעודד את הגברת הפעילות החברתית בשכונות מצוקה.
- שינוי הנורמות החברתיות – עידוד שרי ממשלה לתת דוגמה על ידי התנדבות, יצירת מחויבויות נתינה חדשות במקומות עבודה ועוד.

תמיכה מוגברת בארגונים חברתיים:

- השקעה בתשתית נתינה מקומית במטרה לתמוך בארגוני החברה האזרחית, חיפוש הזדמנויות לשיתוף הנתונים הממשלתיים בנוגע לנתינה וקידום הכשרת מנהלים מתנדבים בתחום.

נייר עמדה – Giving White Paper

כולנו יכולים להביא לשינוי. מסיבה זו, אחת מהמטרות של ממשלת בריטניה המוצגת בנייר עמדה זה היא לתת השראה ולעודד יותר אנשים להיות מעורבים בקהילה. בנייר העמדה מציגה ממשלת בריטניה את האופן שבו היא מתכוונת לתמוך בעוסקים בתחום הנתינה, ולעודד יותר אנשים לתת. הממשלה פרסמה קול קורא, Giving Green Paper, שממנו עולה כי תחום הנתינה בבריטניה מפותח מאוד. עם זאת, התחום לא התפתח כצפוי בשנים האחרונות. **ישנו פוטנציאל עצום שאותו שואפת הממשלה לממש**, וזו כוונת נייר העמדה הנוכחי.

ממספר מחקרים עולה שאנשים רבים בבריטניה, כמו גם ארגונים, רוצים לתת יותר. אך הם לא יכולים לעשות זאת מפני שלעתים קרובות הם נתקלים בקשיים בלתי הכרחיים או שהם לא מקבלים תמריץ מתאים. בנוסף, אנשים רבים אינם מודעים להזדמנויות שונות לתרומה, או לא יודעים היכן למצוא אותן. זהו מצב שניתן לשנות. ממשלת בריטניה מודעת לעובדה שלא ניתן לכפות על אנשים לעסוק בנתינה, אך היא יכולה **להשריש את הנתינה בקרב התרבות הבריטית ולהפוך את הנתינה לנגישה לכולם**. מסיבה זו הממשלה נוקטת בגישות שונות שיתאימו לכל כיס ולכל גישת נתינה.

ישנן דרכים רבות שבהן הממשלה יכולה להפוך את הנתינה לקלה ולמחייבת יותר מבלי להתערב בפעילות המגזר הפרטי או להפריע לה. החל מגישות מסורתיות יותר כמו תמריצי מס, ועד לגישות חדשניות יותר כגון שיתוף רוחבי של רעיונות בין אנשים וארגונים.

אחת מהמטרות של הממשלה היא לתמוך בתשתיות הנתינה הקיימות מצד אחד, ולקדם מודלים חדשים לנתינה בעלי פוטנציאל לשנות את האופן שבו אנשים נותנים מצד שני. הממשלה מתחייבת:

- להשקיע 30 מיליון פאונד בקרן בריטית שתהיה אחראית לתמוך בארגוני הנתינה המובילים בבריטניה ולהפוך את התחום כולו למודרני יותר.
- להשיק קרן מיוחדת שתאסוף רעיונות מארגונים ועמותות לגבי תחומי הנתינה שבהם הכי כדאי להשקיע.
- להשיק הענקת פרסים לעוסקים מצטיינים בתחום, כשהמועמדים יהיו כאלה שיקבלו המלצות מעמיתיהם.

מטרותיה העיקריות של ממשלת בריטניה הן –

לממשלה יוזמות רבות בכל אחד מהתחומים הללו, אותן נפרט להלן:

הפיכת הנתינה לנגישה יותר

כדי לעודד אנשים לתת, ולתת יותר, יש צורך **ביצירת הזדמנויות נתינה** המתאימות לסגנון החיים ולאינטרסים שלהם. לטכנולוגיה המתפתחת יש פוטנציאל רב להפוך את הנתינה לגמישה, אינטואיטיבית ונוחה יותר. החיים סביבנו נסמכים יותר ויותר על טכנולוגיה, וכך צריך לקרות גם בתחום הפילנתרופיה. להלן היוזמות שאותן רוצה הממשלה לקדם:

נתינה באמצעות כספומט – במרץ 2011 יזמה ממשלת בריטניה 'שולחן עגול' בהשתתפות מפעילות הכספומטים הגדולות והבנקים הגדולים בבריטניה כדי לדון בדרכים שבהן ניתן להוציא יוזמה שתאפשר **תרומה באמצעות כספומט**. למרות שהיוזמה נמצאת עדיין בשלב התחלתי, הוציאה אחת ממפעילות הכספומטים הודעה כי הושגה הסכמה להוצאת היוזמה לפועל כבר בשנת 2012.

עיגול כלפי מעלה – בבריטניה פועלות מספר יוזמות המאפשרות לאנשים לתרום סכומי כסף קטנים באמצעות עסקאות שהם מבצעים בכרטיס האשראי. בכל פעם שמשלמים בכרטיס אשראי ניתן **לעגל את הסכום כלפי מעלה**, למחיר העגול הקרוב, ולתרום את ההפרש לעמותה שנבחרה. הסכומים הקטנים מצטברים ויכולים להוות סיוע משמעותי. הממשלה החלה בהליך בדיקה לעומק בכך שכינסה מספר מומחים שימליצו לממשלה כיצד ניתן לתמוך ביוזמה ולקדם אותה.

נתינה באמצעות הטלפון הנייד – לנתינה בדרך זו יש פוטנציאל עצום, בשל הנגישות וקלות השימוש, אך גם משום שמדובר בהזדמנות חשובה **לקרב את הדור הצעיר** לעולם הנתינה. בעקבות אתגר שהציבה הממשלה, מספר חברות סלולר השיקו יישומים המאפשרים לתרום באמצעות מסרונים, כדוגמת JustTextGiving המאפשר לתרום באמצעות SMS.

גמישות בזמן המוקדש לנתינה – מדובר בטכנולוגיה המסייעת לחבר בין מתנדבים לבין עמותות, בהתחשב בלוח הזמנים העמוס של שני הצדדים. המתנדב מתחבר לתוכנה שבה הוא מזין את השעות בשבוע שאותן הוא רוצה להקדיש להתנדבות, והתוכנה מתאימה את הנתונים שלו לפרטים של עמותה מסוימת המחפש מתנדבים בשעות אלה. מדובר **בתפיסה חדשה** של התנדבות שהממשלה תבחן כיצד ניתן ליישם ביעילות.

נתונים איכותיים יותר – ממשלת בריטניה שואפת לראות **שיפור דרמטי** באיכות הנתונים בתחום הפילנתרופי, בנגישות שלהם וברלוונטיות של המידע הנאסף. ניתן לעשות זה במספר דרכים:

- **קידום הזדמנויות לנתינה באופן מקוון** – ממשלת בריטניה משקיעה מיליון פאונד באתר Do-it, המנהל מאגר נתונים של הזדמנויות התנדבות בבריטניה. בתמורה האתר מאפשר גישה חופשית לארגונים מובילים בתחום למאגר הנתונים שלו, וכך מחבר בין המתנדבים לבין הארגונים הצריכים אותם. לצורך קידום השימוש באתר הממשלה סיפקה לארגונים הללו מחשבים ותוכנות כדי שהם יוכלו להעלות את נתוני ההתנדבות לאתר.
- **ייעוץ פילנתרופי** – ממשלת בריטניה מתחייבת לספק יותר מ-700,000 פאונד במהלך שלושת השנים שלאחר פרסום נייד העמדה לשתי עמותות, Association of Charitable Foundation ו-Community Foundation Network , כדי שיפתחו את תחום השירותים הפילנתרופיים המוענקים בבריטניה. העמותות ישתפו פעולה עם האתר Philanthropy UK כדי **לפנות לפילנתרופים ולקדם את השפעת הנתינה** שלהם. בנוסף ליוזמות נוספות בתחום, הממשלה מתעתדת להרכיב גם רשת מקוונת לפילנתרופים שתספק להם מידע עדכני, ייעוץ וכלים במטרה ליצור קהילה משפיעה ופעילה.
- **חיבור בין העולם העסקי לתחום הפילנתרופיה הקהילתית** – קהילות רבות בבריטניה יוצרות שותפויות פורות עם עסקים ועמותות באזורן, והממשלה שואפת לעודד יצירת קשרים נוספים מסוג זה. לכן היא בונה **רשת של אנשי מפתח קהילתיים** ברחבי אנגליה, ותומכת ביוזמה העסקית Business Connectors, המכשירה אלפי מתנדבים כך שיעוררו פעילות נתינה בקהילה.
- **הסרת מחסומי נתינה** – הממשלה רוצה להפוך את פעולות הנתינה, כגון ניהול עמותה, יזמות חברתית או ארגון התנדבותי ופעילות של מתנדבים בודדים, לקלות יותר. הממשלה הזמינה דוח שייבחן את הבירוקרטיה הכרוכה בתחום הפילנתרופיה, תבחן את המלצות הדוח ותפעל לשיפור המצב. כמו כן, הממשלה שואפת להקים אתר שיאפשר לאנשים לדרג עמותות ויוזמות התנדבות, משום שהידע המגיע מהשטח מהימן יותר מבדיקה ממשלתית הנערכת מדי פעם. לבסוף, הממשלה העלתה את הסכום בתקציב המוקדש להחזר נסיעות למתנדבים ולעמותות המסיעות מתנדבים.

הפיכת הנתינה למחייבת יותר

ממשלת בריטניה שואפת לא רק להגביר את מספר האנשים הנותנים, אלא גם לעודד אנשים שכבר עוסקים בנתינה **להיות נדיבים אף יותר ולהוות השראה לאחרים**. לשם כך יש צורך לא רק להפוך את הנתינה לנגישה יותר, אלא גם לאטרקטיבית יותר. ניתן לעשות זאת באמצעות שלושה אלמנטים:

1. **תמריצים חדשים** – בתקציב לשנת 2011 הוצגו תמריצים חדשים עבור אלו הרוצים לתרום מכספם:

- תמריצים כספיים – למרות שאנשים לא בוחרים לתרום רק כדי לזכות בהקלות מס, הקלות הניתנות במידה הנכונה יכולות לעודד אותם לתת יותר. לכן הממשלה **הקטינה את אחוז המס** המוטל על תרומות של 10% או יותר מירושות, וכמו כן היא בודקת אפשרות למתן הקלות מס על תרומה למדינה של יצירות אומנות ופריטים היסטוריים אחרים.
- מודלים חדשים של הדדיות – הממשלה מעוניינת להביא יותר אנשים לתרום מזמנם, ולשם כך תומכת במודלים חדשניים המעודדים הדדיות – העיקרון שלפיו בכך שאנשים תורמים מזמנם נוצר **מעגל נתינה בלתי פוסקת** המחזק את הקהילות ומגביר את ההון החברתי. הממשלה מממנת יוזמות חדשות בתחום, כגון את יוזמת Spice, שהמתנדבים במסגרתה מקבלים נקודות זכות על כל שעת התנדבות, אותן הם זכאים לנצל במגוון פעילויות של העמותות המשתתפות ביוזמה.

2. **השוואת סכום התרומה** – הממשלה מעודדת תרומות רבות יותר באמצעות תוכניות שונות שבמסגרתן היא תשווה את הסכום הכולל של התרומות שהתקבלו, בשאיפה לעודד פעילות חברתית רבה יותר בשכונות נזקקות ומעורבות של בתי עסק ועמותות. דוגמה לכך היא תוכנית Endowment Match Challenge, שבה תשקיע הממשלה 50 מיליון פאונד במטרה לעודד תרומות מקומיות באמצעות פעילות פילנתרופית. כמו כן הממשלה תשווה את סכומי התרומות במסגרת יוזמות של בתי עסק וקהילות.
3. **נורמות חברתיות חדשות** – ממשלת בריטניה רוצה **להשריש נורמות נתינה חדשות**, והיא מתכוונת לעשות זאת בכמה אופנים, באמצעות השקעה בתוכניות שיקדמו מטרות אלה:

- שיפור התדמית של תחום הנתינה באמצעות **הענקת פרסים** שידגישו את חשיבות פעילות הנתינה. כך יועבר מסר שנתינה היא פעילות מוערכת, הזוכים ישמשו דוגמה לאחרים ויינתן תגמול לאנשים התורמים לחברה.
- עידוד העוסקים בתחום להעריך יותר את פעילותם, ולפרסם אותה כדי לשמש דוגמה לאחרים.
- תמיכה בתוכניות המעודדות **נתינה בקרב קבוצות גיל מסוימות** – במקום העבודה או בבית הספר, למשל. כך ניתן יהיה להשריש טוב יותר את תרבות הנתינה.
- עידוד שרי הממשלה לשמש דוגמה באמצעות עיסוק בנתינה.

תמיכה מוגברת בארגוני נתינה

ממשלת בריטניה מכירה בצורך לחזק את ארגוני החברה האזרחית כדי לעודד אותן ליצור הזדמנויות נתינה נוספות שיתאימו למגוון רחב יותר של תורמים. להלן מספר יוזמות שיסייעו במטרה זו:

- ממשלת בריטניה פועלת להפיכת תוכנית מתן התמריצים הכספיים עבור איסוף תרומות בעמותות לפשוטה יותר. הממשלה מאפשרת מתן תמריצים כספיים גם לתרומות בסכומים קטנים יותר מבעבר, והגדילה את הסכום הכולל של התרומות שעליו יכולה העמותה לקבל החזר כספי.
- ממשלת בריטניה שואפת להפוך את התנהלות העמותות למודרנית יותר, כדי שהן יוכלו להפוך את פעילותן ליעילה יותר. הממשלה משקיעה 30 מיליון פאונד בקרן Local Infrastructure Fund לצורך תמיכה משופרת בארגוני חברה אזרחית מובילים ולהכנסת טכנולוגיות חדשות לשימושם.
- ממשלת בריטניה תעודד עמותות **לשפר את מדידת ההשפעה של פעילותן**. הממשלה תפעל בשיתוף פעולה יחד עם מומחים בתחום כדי לזהות את הגורמים שיהפכו את מדידת ההשפעה לפשוטה יותר עבור הארגונים, ולנגישה יותר לתורמים עצמם.
- ממשלת בריטניה פועלת לשיפור הפעילות הדיגיטלית בתחום, כדי לסייע לעמותות לתת יותר תמורת ההשקעה שלהן:
  - הממשלה תמכה בקמפיין שיעודד מתנדבים ועמותות לפעול לצורך הפצת השימוש ברשת האינטרנט ברחבי הקהילות, כדי שלא תהיה קהילה שבה תיחסם הגישה לאינטרנט. לצורך כך המתנדבים סיפקו מחשבים כמו גם כישורים בהכרת האינטרנט בקהילות הזקוקות לכך.
  - ממשלת בריטניה מתכוונת **להקצות מקום באתרי האינטרנט של הממשלה**, המושכים מבקרים רבים, לצורך איסוף תרומות באופן מקוון, בתור התחלה באמצעות פרסום מודעות בנושא. אם יוזמה זו תצליח, ממשלת בריטניה תבחן דרכים נוספות לצורך שימוש באתרי האינטרנט שלה לעידוד תרומות בדרכים נוספות.

סיכום

ממשלת בריטניה מציגה יוזמות רבות לתמיכה בפעילויות הנתינה ברחבי בריטניה, ומכוונת לפנות לתורמים מכל סוג, לבעלי ההון ולפעילים בקהילות, לאנשי עסקים ולעמותות, לתורם בקביעות ולתורם באופן חד פעמי. ממשלת בריטניה הגדילה לעשות ושנה לאחר פרסום נייר עמדה זה פרסמה דוח הבוחן את האופן שבו יושמו המטרות שהוצהרו, ואף עדכון לגבי פעילויותיה המתוכננות במהלך שנת 2012-2013 בתחום הנתינה. ניכר כי ממשלת בריטניה מחויבת לתחום הנתינה והפילנתרופיה, ומוכנה להשקיע רבות כדי לקדמו.

את הדוח המלא ניתן למצוא בקישור הבא:
http://www.cabinetoffice.gov.uk/sites/default/files/resources/giving-white-paper2.pdf